

OTVORENÁ NÁRUČ

ČASOPIS CIRKEVNÉHO ZBORU EVANJELICKEJ CIRKVI A.V. V NITRE, LETO 2018

LETO JE TU!

Chodíme polobosí. V kraťasoch a tričkách sme si akosi ľudsky bližší. Holuby v košatej lipe neúnavne hrkútajú. Cesty sálajú omamné teplo. V kostole sa ovievame. Zisťujeme, kto medzi nami chýba, pretože je na cestách. Deti sú zelektrizované náhlou slobodou od panstva domácich úloh. Všetci, aj tí najstarší, majú opálené ruky a tváre. Postávame v tieni, rukou si zacláňame oči, neponáhľame sa.

Leto je proste tu!

Pán Ježiš Kristus hovoril o tajomstvách Boha, sveta a človeka v podobenstvách. Používal slová, obrazné prirovnania a hádankovo vypointované príbehy na to, aby cez ne poslucháči ľahšie pochopili veľké pravdy o Bohu, o hriechu, o milosti, o novom nasmerovaní ľudského srdca, o záchrane v smrti. Zároveň bol však Pán Ježiš presvedčený, že samotný Boh nepotrebuje slová na to, aby k človeku prehovoril a oslovil ho. Boh dokáže hovoriť aj bez slov. Božie posolstvá o Ňom samom bývajú dôvtipne ukryté v jednoduchých veciach, ktoré sa dejú vo svete okolo nás. Pán Ježiš hovorí, že krása divej poľnej ľalie je esteticky dokonalým svedectvom o Božom stvoriteľskom umení a starostlivej opatere. Pohľad na ňu veriaceho človeka vystríha pred prílišnými obavami o to, do čoho sa bude obliekať. Slobodné poskakovanie vrabčiakov po poli hovorí o Božej stvoriteľskej добрote a všímavosti. Vystríha veriaceho človeka pred prílišnými obavami o to, čo bude jesť a piť (Mt 6, 25-34).

(pokračovanie na str. 2)

Verva gazdinky, ktorá vyzametá celý dom, prehrabuje sa v smetiach a hľadá v nich zakotúľaný peniaz sa podobá na vervu milostivého Boha, ktorý hľadá človeka žijúceho ďaleko od Neho, priťahuje ho k sebe, ponúka mu odpustenie, lásku a nový život (Lk 15, 8 – 10). Úľava a radosť matky, ktorá po útrapách práve porodila dieťa, sa podobá na radosť vykúpených, ktorí po životnom boji opäť uvidia Pána a začne sa pre nich večnosť (J 16, 20 – 22).

Veríme a vyznávame, že ústredným a najdôležitejším miestom, na ktorom sa Boh dal poznať svetu, bol kríž Jeho Syna, nášho drahého Pána Ježiša Krista. Nechceme byť však nevšímaví ani voči tichej a nenápadnej Božej reči k nám, ktorou sa nám prihovára cez jednoduché veci nášho života.

Božiu reč môžeme rozoznať napríklad i v štyroch ročných obdobiach, ktorých striedania sme neustálou súčasťou a cítime ho doslova na vlastnej koži. Čím sme pritom oslovení?

Jar je mocné prebúdzanie sa, v ktorom život nových lístkov, pukov a stebiel vyraší z pozostatkov tých, ktoré predtým presne na tom mieste umreli. Takto – cez jar – nám Boh hovorí o novom živote. Nie, nie, nehovorí iba o nejakom kolobehu zrodu a umierania. Hovorí o tom, že život, za ktorým v hĺbke srdca túžime, večný život, sa nutne rodí zo smrti, z obeti. Jar nám vysvetľuje význam Kristovho kríža.

Jeseň sa vzopne do úžasných farieb, prinesie zrelé plody, ale na celú túto harmóniu plodnosti a plnosti vzápätí číha vädnutie, usychanie, pálenie mrazom a bezmocný rozklad na dažďom a vetrom šľahanej zemi. Takto – cez jeseň – nám Boh hovorí o kráse a úchvatnosti života, ale i o našom konci. O chvíľkovosti a pomínavosti všetkého. Prežívame hlbokú a bôľnu melanchóliu z toho, že sme pomínaví a náš život tu a teraz nikdy nebude naplnený. Zima, tá všetko ohraničí, ovládne,

podmieni a spúta. Takto – cez zimu – k nám Boh vyslovuje pravdu o svojej nadvláde a suverenite i o našej ohraničenosti, podmienenosti a malosti. Jazykom zimy, brodením sa snehom a čľapkanicou, nás ale tiež vyzýva k statočnému a trpezlivému životnému zápasu a k dosiahnutiu takého vnútorného pokoja v Bohu, ktorý je snáď vyjadriteľný tichým letom bielej vložky povetrím.

A leto? To je predsa jasné! Leto hovorí o večnosti. Je krásne. Je teplé, nežné, plné vôní, farieb a štiav, hojné, snivé, slobodné a nespútané, radostné a plné prísľubov. Áno, leto je živým predobrazom iba jedného jediného – a tým je večnosť!

No veď uvažujme! Leto je hlavným časom dovolení, priestoru bez povinností, ktorý nie je určený žiadnymi pracovnými termínmi. Plynutie dovolenkového času ani nevnímame a je teda skôr bezčasím. Keď čas stratí úlohu nemilosrdného diktátora a stane sa vlastne nepredstaviteľným, to je večnosť.

Iba leto nám ponúka možnosť nepokašľovať a nebabúšiť sa neustále do vetroviiek, nemať strach pred chladným vetrom, ísť domov z práce peši a cítiť pritom potrebu popiskovať si popod nos nejakú hravú melódiu, spomínať pritom na detstvo, alebo na príjemné miesta, ktoré nám prirástli k srdcu. Kde je sloboda a radosť, tam to pripomína večnosť. V lete sa stretnú starí rodičia a vnúčatá nielen na chvíľu,

ale bývajú spolu pod jednou prázdninovou strechou. Stretajú sa tiež súrodenci s rodinami v rodných dvoroch či starí priatelia, grilujú si a spievajú, oberajú čerešne a ríbezle, vyrobia si hojdačku, debatujú pri káve pod orechom, ktorý zasadil prastarý otec, užívajú si spoločnosť a je im spolu dobre. Kde sú plné a radostné vzťahy, tam to pripomína večnosť.

Skutočne, akoby leto bolo pozemským predobrazom tých nových, nadpozemských a dokonalých vecí, ktoré pripravil Boh svojim, vo večnosti.

Leto na niekoľko týždňov zahorí, zopakuje sa sedemdesiat, alebo pri dobrom zdraví osemdesiatkrát v ľudskom živote. Napovie nám svojou krásnou, nežnou a slnečným jasom naplnenou symbolickou rečou o večnosti. Napovie presne to isté, čo napísal apoštol Pavel v 1. liste Korintským v 2. kapitole: „Ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani do srdca človeku nevstúpilo, čo pripravil Boh tým, ktorí Ho milujú...“.

Želajme si pokojné putovanie tohtoročným letom. Nezabudnime byť vnímaví na reč, ktorou k nám hovorí Boh cez leto. A tešme sa na večnosť. Leto je znova tu!

MILUJME HOSPODINA A BLÍŽNYCH, NIE IBA SEBA

„Hospodin je mojím svetlom
a spásou, koho sa mám báť?“

(Žalm 27,1)

Pri príležitosti mojich nedávnych neokruhých narodenín som dostal možnosť vylosovať si z veľmi peknej, graficky pedantne vycibrenej škatuľky (možno niekto z vás z toho vytuší, kto bol darcom) jeden veršik z Písma. Bol ním vyššie citovaný úryvok z 27. Žalmu.

Tieto veľmi silné a úžasne povzbudivé slová žalmistu - kráľa Dávida, končiace sa otáznikom, ma vedú k jedinej odpovedi. Koho sa mám báť? Sám seba, svojho vlastného ja.

Sebareflexia je to, čo asi najviac potrebujeme a súčasne to, čo nám – a pre mňa to platí osobitne - najviac chýba. Hoci sa do zrkadla často pozerám, sťa by som sa v ňom nevidel. Pripadám si potom ako knieža Drakula, hrdina známeho románu Brama Stokera. Drakula bol v zrkadle neviditeľný. A pri pohľade na kresťanský kríž mal panický strach. Takto asi nechceme žiť.

Nevidia sa v zrkadle – tak sa dá charakterizovať aj viacero mocných slovenského sveta (či už svetského, alebo cirkevného). Čo znamená odrážať Božiu lásku? – spýtal sa vo svojej krásnej kázni John Gerike, pastor nášho partnerského zboru Our Saviors z USA počas nedávnej návštevy v Nitre, keď sme sa tešili z dvadsaťročného partnerstva našich cirkevných zborov. A citoval slová z listu Kolosenským (3, 13 a 14):

Foto: Nina Pastieriková

Darovaný veršik z Písma - pre povzbudenie, ale i zamyslenie.

Znášajte sa vospolok a odpúšťajte si..., a najmä, priodejte sa láskou.

Počas kázne sme potom celé spoločenstvo spolu nahlas odriekali hymnus lásky z Jánovho evanjelia 3,16: Tak Boh miloval svet, že svojho jednorodeného syna dal aby nezahynul, ale večný život mal každý, kto verí v neho – dôkaz absolútnej náklonnosti Hospodina k človeku, ktorého stvoril. My máme túto lásku odrážať. A, žiaľ, často si zakrývame tvár pred odrazom samých seba.

V jesennej Otvorenej náručí roku 2016 som sa pokúsil o krátku reflexiu neľahkej situácie v našej cirkvi. Opakoval som slová br. farára Jána Hroboňa (nášho budúceho dištriktuálneho biskupa), ktoré zazneli v jeho kázni na seniorálnom dni v Jablonočciach: „Posilnenie

viery nás všetkých je hlavným východiskom aj z týchto zložitých časov, ktoré naša cirkev prežíva“. Následne nás motivoval, podobne ako to nespočetnekrát robil a robí náš br. farár Ivan Elko, aby sme sa snažili potláčať naše vlastné „ja“.

Len ak zničíme svoje egá, len potom môže nastať klud a pokoj (v rodinách, v cirkvi a v spoločnosti). Nech je toto odporúčanie, i mnou veľmi často opakované (a úprimne - mnou, žiaľ, zatiaľ veľmi málo skutočne žité) naším krédom, i krédom našich nových cirkevných predstaviteľov.

Ján Huba, zborový dozorca

TÉMY PRE MODLITEBNÍKOV

Prosme o to, aby Duch Svätý neustále budoval našu osobnú vieru, podobu nášho spoločenstva, robil z nás svedkov a služobníkov. Aby mocne pôsobil v živote všetkých – od detí až po najstarších.

Prosme Pána o ochranu a duchovné požehnanie pre tohtoročné letné tábory detí a mládeže. Prosme za všetkých zodpovedných za vyučovanie a program v táboroch.

Prosme Pána o zdar pri príprave a posudzovaní podkladov pre našu žiadosť o podporu z eurofondov na výstavbu penziónu. Prosme i za ochotných darcov z našich vlastných radov na tento účel.

Prosme Pána o jednotlivcov i rodiny na ich prázdninových cestách, dovolenkách, výletoch. Aby si mohli ľudia odpočinúť, nabráť nové sily, aby bola povzbudená ich viera. Aby sa obnovili vzťahy v rodinách. Aby bol každý na cestách i pri odpočinku pod Božou ochranou.

New church for a new day

Gene Ryan a Milan Halák.

Od začiatku som o tej návšteve počul rozprávania takmer legendárne. Každý, s kým som sa rozprával, vedel a povedal o nej niečo – z vlastnej perspektívy. Zostaviť ucelený obraz z tých mnohých hlasov a svedectiev sa javilo bezmála tak obtiažne, ako poskladať puzzle z desaťtisíc kúskov. Možno aj to, čo o návšteve napíšem teraz, môže niekto z pamätníkov poopraviť a doplniť. Jedno je však isté, že z tejto návštevy napokon vznikla neuveriteľne veľkorysá finančná pomoc Evanjelického cirkevného zboru Our Saviour's (Nášho Spasiteľa) z Naperville nášmu cirkevnému zboru. V priebehu troch rokov (1998 – 2001) sme postupne prijali 495 tisíc dolárov, čo bola hodnota polovice kostola. Vďaka tomuto daru sa dnes môžeme zhromažďovať v jeho krásnych a účelných priestoroch. Komu by sa zdalo, že keď rozprávame o našich priateľoch z Naperville, keď upozorňujeme, že nás navštívia, keď pozývame na stretnu-

tia s nimi, keď opakujeme príbeh o nich, tak hovoríme niečo, čo je úplne odťažité a čo sa jeho netýka, myli sa: Bez nich by sme sa možno ešte dnes schádzali v kostole Reformovanej kresťanskej cirkvi, veľmi mnohí by zrejme medzi nás dodnes nepatrili a na rozvoj našej služby a spoločenstva by sme mali rovnako obmedzené priestory, ako od roku 1911 do roku 2000....

V našej cirkevnozborovej kronike je rukou bývalej kronikárky ses. Zuzany Mahrikovej pedantne zaznačené, že priatelia z Naperville navštívili po prvýkrát náš cirkevný zbor od 3. do 9. júla 1998. Od ich návštevy uplynulo teda práve 20 rokov. Prišli preto, aby odovzdali list primátora Naperville George Pradela vtedajšiemu primátorovi Vladimírovi Libantovi. Skupina bola šesťčlenná. Viedol ju, žiaľ, už zosnulý Gene Ryan, mozog, srdce, motor – neviem, ako to lepšie pomenovať – celej budúcej pomoci a nášho partnerstva. Spre-

vádzali ho vtedajšia farárka z Our Saviour's, nám kedysi dobre známa Carlyne Satre, Genov sused z Naperville s koreňmi z východného Slovenska Dave Pastirik, Nitru kedysi často navštevujúci Bill Bailey, Laurie May, ktorá nás navštívila v júni s napervilleckou skupinou ako jediný pamätník legendárnej návštevy a šiestym členom bola ešte jedna sestra, na ktorej meno si už ani Laurie nevedela spomenúť. Všetci šiesti navštívili naše Služby Božie, ktoré boli v nedeľu 5. júla. Gene sa zboru prihovril. Za cirkevný zbor prehovoril vtedajší zástupca zborového dozorca brat Milan Halák. Pamätníci z americkej i slovenskej strany tvrdia, že nepovedal toho veľa, ale hovoril priamo, konkrétne, srdcom a i so slzou pohnutia: Cirkevný zbor je v zúfalej situácii, nemá vlastný kostol, stavba sa pre nedostatok peňazí zastavila a ak niečo potrebujeme, sú to peniaze.

Foto: Pavol Otepka

September 2015, Gene rozpráva o prvej návšteve.

Naši cirkevníci i s americkou skupinou po Službách Božích prešli do kostola, z ktorého vtedy stál iba zastrešený betónový skelet. Z tejto návštevy pochádza stará fotografia Gena a Milana, ktorí sa uprostred chrámovej lode medzi lešením objímajú. Odvtedy sa považovali za bratov. O návšteve nám rozprával aj samotný Gene Ryan, keď bol naposledy medzi nami na jeseň 2015. Ako by tušil, že to má vyrozprávať, lebo to rozpráva medzi nami naposledy. Spomínal, že po tých Službách Božích premýšľal nad tým, či je to celé iba náhoda, že prišiel do neznámeho mesta a vypočul tam príbeh skúšaného evanjelického spoločenstva, alebo je to Božia vôľa a Boh má pre nich v Nitre nejaké poslanie. Niekoľko členov šesťčlennej skupiny neskôr odišlo svojím smerom, ale Gene ešte zostal v Nitre. Na druhý deň, v pondelok včas ráno, vyšiel pred budovu Agroinštitútu, kde býval, aby si zapálil. Všade bola ranná hmla a lúče slnka sa cez ňu iba ťažko predierali. Stál, premýšľal a fajčil, keď zrazu z hmly vystúpila postava a kráčala rovno k nemu. Bol to Milan Halák. Milan a Gene mlčky pristúpili k sebe a spontánne sa objali. Gene tvrdil, že v tej chvíli prijal jedno rozhodnutie: Keď sa vráti do Ameriky, nebude nič podnikať, bude o tomto všetkom iba rozprávať. Ak však v priebehu ďalších dní dostane nejaký vážny podnet, ktorý by súvisel s Nitrou, bude to brať ako Božie zna-

menie, aby zahájil zbierku. Niekoľko dní na to mu zatelefonoval primátor Pradel: „Ahoj Gene, v septembri idem do Nitry. Ty si tam už bol. Nešiel by si so mnou?“ Zbierka sa teda začala.

Pri nasledujúcej septembrovej návšteve oznámil na Službách Božích Gene totálne prekvapenému zhromaždeniu neuveriteľnú správu, že v Amerike je pripravených 300 tisíc dolárov, ako pomoc pre stavbu nášho kostola. Ďalej to už poznáme. O necelé dva roky, 11. júna 2000, Gene i s celou skupinou bol jedným z najdôležitejších hostí pri posvätení nového Evanjelického kostola Svätého Ducha v Nitre. Na dostavbu kos-

tola sa mu podarilo zohnať ešte 195 tisíc dolárov. Ako sa mu to podarilo? Tak, ako to vedel iba on, Gene.

Svoje o návšteve spred dvadsiatich rokov vedia povedať predovšetkým tí, ktorí sa v tie pamätné dni v Nitre ujali napervillskej skupiny, starali sa a robili jej v Nitre sprievodný program: Vtedajší zborový dozorca Vlastimil Synak, Milan Halák a jeho rodina, Igor a Soňa Štubňovci a ich dcéry, Danka Bobčeková s rodinou, Pavol Stehlo či vtedajší farár Jozef Maslín. O návšteve vedeli a sledovali ju dnes už zosnulý priateľ nášho cirkevného zboru Bill Henderson, ktorý vtedy prednášal na SPÚ či bývalý farár Ondrej Prostredník. Mnohí ďalší by vedeli ponúknuť kúsok svojich spomienok a skúseností. To však, ako si Pán Boh použil na jednej strane Gena a na druhej strane Milana, to bolo skutočne jedinečné. Bola tú súčasť nepreskúmateľného tajomstva Božej prozreteľnosti.

Takto sme si Gene Ryana, jeho päť priateľov a ich pamätnú, prelomovú návštevu v Nitre spred dvadsiatich rokov pripomenuli koncom júna, pri návšteve 24-člennej skupiny cirkevníkov z Our Saviour's v Nitre, na čele s farárom Johnom Gerikom, manželmi Swansonovcami či s Gail Jernberg, ktorí v súčasnosti prevzali a nesú pochodeň nášho partnerstva. Všetci spolu sme mohli byť zjednotení symbolickým označením – malým odznakom, pripomínajúcim „prvú návštevu“. Farár John na Služ-

Foto: Maroš Korenko

September 2017, gen. biskup Miloš Klátik odovzdáva Milanovi Halákovi Pamätnú medailu za službu v cirkvi.

bách Božích kázal o tom, ako Gene odrážal Božiu lásku cez svoju lásku a službu. K tomuto vyzval všetkých nás. Na zborovom večeri sme spomínali na prvú návštevu, pamätníci priniesli svoje živé svedectvá, otvorili sme obálku s výstrižkami z amerických novín od Gene Ryana, v ktorých sa písalo o Nitre. Mysleli sme na brata Milana Haláka, v súčasnosti už slabého a odkázaného na opateru manželky a detí. Žehnali sme mu.

Tu by sa článok mohol končiť. Pridám však ešte niečo, čo mňa osobne mimoriadne prekvapilo. Nedávno som sa v Biblickej škole v Martine stretol so známymi vzácnymi ľuďmi – jej zakladateľom Bohdanom Hroboňom a jeho spolupracovníkmi. Dostal som malý darček, ktorý súvisel s jubileom, ktoré práve prežívali: Bolo 20 rokov od založenia Biblickej školy v Martine (1998) a 15 rokov od založenia Evanjelickej základnej školy (2003). Darčekom bola publikácia Eben – Ezer, ktorá popisuje vznik, vývoj a súčasnosť toho fantastického diela, ktoré sa podarilo vybudovať v Martine a ktoré dnes nesie názov „Centrum kresťanského vzdelávania“. Publikácia leží už dlhšie u nás doma na stole a občas si v nej listujem. V deň, keď som začal písať tento článok, som sa rozhodol zavolať Bohdanovi Hroboňovi a opýtať sa ho, ako si on spomína na to, ako si Napervillčania „odskočili z Martina do Nitry“. Veď tak som to vždy počul; že Napervillčania už niekoľko rokov predtým chodievali do Biblickej školy v Martine a v júli 1998 sa odtiaľ malá skupinka vybrala doručiť list ich primátora do Nitry. Bohdan zostal celý prekvapený. Tvrdil, že Napervillčania boli po prvýkrát v Martine v júli 1998! Pred tým ich vôbec nepoznal. Presne si už ani nespomínal, čo ich vlastne do Martina priviedlo. On stretol Gena a jeho priateľov náhodou pred farou na Memorandovom námestí. Dali sa s

Jún 2018, návšteva z Naperville.

Jún 2018, návšteva z Naperville.

Kristínka Prablesková (vnučka Milana Haláka) a Stanislav Počaji.

ním do reči. Zdôveril sa im s jeho plánom - zo schátraných a polorozpadnutých budov vybudovať Biblickú školu. Zložil som telefón a ešte raz, pozorne som si prečítal úvodný článok publikácie Eben – Ezer. Skutočne – Bohdan v ňom opisuje prvé stretnutie s Genom Ryanom v júli 1998, od ktorého sa začala odvíjať obrovská finančná pomoc Our Saviourú pre práve založenú Biblickú školu

v Martine. Chcem tým povedať toto: Od júla 1998 nezačal Gene Ryan bojovať iba na jednom fronte – nitrianskom, ale súčasne na dvoch – nitrianskom i na martinskom. Tento Boží muž oba boje vybojoval neuveriteľne úspešne!

Ivan Eľko

CHCEME OPATROVANIE – OD ZAJTRA...

Nie je to tak dávno, čo som spracúval pre Mestský úrad štatistiku o poskytovaní našej opatrovateľskej služby. Jednou z vyhodnocovaných oblastí bol i príjem nových klientov a určenie obdobia, v ktorom sú noví klienti najčastejšie prijímaní. Z našich zistení vyplynuli dva mesiace v roku, v ktorých prijmem až 42 % nových klientov na opatrovanie. Sú to mesiace jún a december.

Uvažujete, prečo práve jún a december? Z pohľadu mladších v rodine je to asi prirodzené, že pred dovolenkami, či pred Vianocami sa snažia vyriešiť problém, ktorý je spojený s opatrovaním ich seniora, ktorý sa stal závislý od pomoci niekoho iného. Veď poznáme to sami z trocha inej oblasti: Rodina sa rozhodne cestovať na dovolenku a zrazu vyvstane problém, kto sa postará o psíka, keď nebudú doma.

Uvedomme si, že z pohľadu osoby, ktorej sa opatrovanie bude poskytovať, sa tento postup náhleho rozhodnutia rodiny pre opatrovanie nemusí javiť ako príjemný. Rozhodnutie rodiny nachádza ich seniora nepripraveného. Presvedčame sa, že pre seniorov je omnoho únosnejšie, keď sú postupne pripravovaní na to, že nadíde chvíľa, keď rodine niekto bude musieť pomôcť s ich opatrovaním. Možno by sa to mohlo nazvať „postupným otužovaním“. Našich starkých treba postupne pripravovať na to, že ak chcú doma fungovať sami a ich najbližší zároveň musia chodiť do práce, je nevyhnutné, aby na niektoré veci – ako je napríklad užívanie liekov, manipuláciu s plynom či upratovanie, dohliadal alebo pomáhal i niekto iný. Pre mnohých našich starkých nie je jednoduché toto zrazu prijať. Potrebujú čas. Nie je vôbec jednoduché, aby naši starkí pripustili, že po byte, nad ktorého priestorom ešte donedávna suverénne panovali oni a dokázali sa v ňom postarať o každý detail, chodí teraz niekto iný, cudzí a robí to, čo robievali oni. A oni to robievali omnoho lepšie! A teraz majú niekomu za to aj platiť! A kto vie, aké vôbec majú úmysly tí, ktorí sú teraz v

Foto: Ivan El'ko

Brat riaditeľ Milan Slezák v kruhu našich najstarsích.

ich byte! Toto sú úplne bežné myšlienkové pochody a reakcie našich seniorov. Skúsme ich chápať. Žiaľ, niekedy na tejto ich reakcii snaha o ich opatrovanie stroskotá. Predo mnou sa zabuchnú dvere...

Uvedomujem si, že pre generáciu detí nie je ľahké zmieriť sa so skutočnosťou, že ich rodič, ktorý bol po celý život pre nich dôležitou a rešpektovanou autoritou, sa pomaly pred ich očami mení na malé dieťa. Nemôže zostať sám a oni riešia ťažkú dilemu medzi zamestnaním a opatrovaním. Upozorňujem ale i na problém na druhej strane: Pre našich seniorov nie je jednoduché byť zrazu postavený pred fakt, že „od zajtra budeš opatrovaný“. Dobrým riešením je nenechať problém s opatrovaním na poslednú chvíľu. Tieto veci sa ťažko riešia zo dňa na deň. V opatrovanom seniorovi môžu vyvolať vzdor a nespoluprácu s opatrovateľmi. Vznikajú veľmi zložité situácie. Navyiac ďalším

problémom býva, keď požiadavka na opatrovanie prichádza v júni, pred prázdninami, doslova zo dňa na deň a aj naši pracovníci si chcú vyčerpať aspoň niekoľko dní dovolenky po celoročnom tvrdom zbere, keď sú s klientmi nie iba cez deň, ale aj po večeroch, cez víkendy a sviatky.

Milí čitatelia, hlavne tí, ktorí máte doma seniora, postupne a citlivo pripravujeme našich seniorov na to, že raz bude niekto pomáhať rodinám s ich opatrovaním. Toto nám veľmi uľahčí našu službu. Odbúra to problémy a konfliktné situácie, ktoré vznikajú, keď opatrovanie začína náhle, zo dňa na deň, pri absolútne nepripravenom seniorovi. Veľmi neradi by sme hovorili: „Radi vám pomôžeme ale nie ihneď“.

Milan Slezák, riaditeľ
Evanjelickej zborovej diakonie Nitra

DÔLEŽITÉ MÍLNIKY DEJÍN EVANJELICKEJ CIRKVI A. V. NA SLOVENSKU (4. ČASŤ)

▪ Na prelome 18. a 19. storočia si evanjelickí farári i ďalší reprezentanti evanjelickej inteligencie prinášajú zo štúdií v Nemecku myšlienky osvietenstva, racionalizmu a romantizmu. Tie ich začínajú smerovať k uvedomovaniu si a prežívaniu vlastnej národnej a jazykovej identity a k úsiliu o dosiahnutie pokroku národa počnúc vzdelanosťou, cez mravnosť a kultúru, až po moderné spôsoby hospodárenia a podnikania. Nie je náhodou, že množstvo evanjelických farárov, učiteľov a notárov získalo status „národných dejateľov“, „buditeľov“ či „osvetových pracovníkov“. Prostredie Evanjelickej cirkvi v 19. storočí bolo vlastne totožné s priestorom, na ktorom sa zápasilo za národné, jazykové, kultúrne a politické možnosti a práva Slovákov (Ján Kollár: „Nábožnosť a národnosť sú sestry“).

▪ 1803 – Juraj Palkovič a Bohuslav Tablic s podporou superintendenta Martina Hamaliara zakladajú na Evanjelickom lýceu v Bratislave Ústav reči a literatúry československej. Obaja reprezentujú akúsi prvú vlnu národne uvedomelých evanjelikov. Ústav bol prvou národnou ustanovizňou evanjelikov, pracujúcou s myšlienkou slovanskej a československej duchovnej vzájomnosti. Položil základy budúcich národnokultúrnych aktivít slovenských evanjelikov.

▪ 1810 – Bohuslav Tablic zakladá na Evanjelickom lýceu v Banskej Štiavnici Katedru reči a literatúry československej. Prvým predsedom je senior Adam Lovich, spolupracujú českí vlasteneckí vzdelanci.

▪ Obe vyššie spomenuté ustanovizne sa stávajú liahňou významných evanjelických osobností druhej vlny, ktorá v 20. a 30. rokoch zažiarila na poli národného, kultúrneho a jazykového uvedomenia Slovákov. Jej najskvelejšími predstaviteľmi boli Ján Kollár a Pavol Jozef Šafárik.

▪ 1826 – v Pešti vzniká Čitateľský spolok a v r. 1829 Slovenská knižnica. Sú to ustanovizne, ktoré v spoločných národných snahách zjednotili katolícku (Martin Hamuliak a ďalší) a evanjelickú (Ján Kollár a ďalší) stra-

nu. Obom ustanovizniam sa darilo tmiť maďarizačné tlaky, podávať otvorený a trpezlivý pohľad na otázku národa a jazyka a klásť základy konfesionalnej tolerancie v oblasti spoločných národných snáh.

▪ V 2. pol. 30. rokov študenti evanjelických lýceí v Bratislave, Levoči, Kežmarku, Prešove a Banskej Štiavnici začínajú sympatizovať s myšlienkami jazykových, kultúrnych i sociálnych práv Slovákov (napr. spolok Vzájomnosť v Bratislave – B. Červenák, S. Chalupka, potom C. Zoch, J. Hurban, M. Hodža, A. Škultéty a ďalší, z pedagógov Ľudovít Štúr). Je to tretia, najslávnejšia vlna národne uvedomelých evanjelikov. Svojimi dôrazmi sa oddeľuje od vplyvu Jána Kollára a zoskupuje sa okolo Ľudovíta Štúra.

▪ 1840 – cisár Ferdinand V. vyhlásil maďarčinu za úradný jazyk v úradoch verejnej správy v Uhorsku. Cirkevné matriky mali byť vedené v maďarčine a farári ju museli ovládať.

▪ 1840 – generálnym inšpektorom (dozorcom) evanjelickej cirkvi sa stáva gróf Karol Zai, ústredný protagonist maďarizácie a likvidácie evanjelických národných snáh a centier. Spoločne s Ľudovítom Košútom začínajú presadzovať myšlienku únie evanjelikov a reformovaných.

▪ Od generálneho konventu v r. 1842 sa na generálnych, dištriktuálnych a seniorálnych konventoch dvíha vlna protestov proti maďarizácii.

▪ Proti maďarizačným postupom vzniká množstvo polemických a obranných spisov, vydávaných v Uhorsku i v Česku. Vrcholia spisom Ľudovíta Štúra „Devätnáste storočie a maďarizmus“ (1845).

▪ 4. jún 1842 – panovníkovi vo Viedni bol odovzdaný delegáciou, vednou superintendentom Pavlom Jozeffym Slovenský prestolný prosbopis. Bol to prvý programový dokument slovenského národného hnutia. 200 signatátov reprezentujúcich 800 tis. slovenských evanjelikov adresovalo panovníkovi predovšetkým jazykové požiadavky.

▪ Jún 1843 – na fare v Hlbokom sa Ľ. Štúr, J. M. Hurban a M. M. Hodža, po

porade s Jánom Hollým, rozhodli uzákoniť takú spisovnú slovenčinu, ktorej základom bude stredoslovenské nárečie. Oficiálne k uzákoneniu došlo na prvom zasadnutí spolku Tatrín v auguste 1844 v Martine.

▪ August 1844 – v Martine bol založený spolok Tatrín, prvá katolícko – evanjelická ustanovizeň, slúžiaca literárnym, jazykovým a kultúrnym potrebám Slovákov.

▪ 1846 – Jozef M. Hurban vydáva spis „Únia“, v ktorom odmieta konfesionalne spojenie luteránov a kalvínov v Uhorsku do jednej cirkvi (podľa modelu „Nebudme luteráni, ani kalvíni, ale Maďari“).

▪ Marec 1848 – Uhorský snem prijíma Marcové konštitučné zákony, ktoré okrem iného zaručujú národnostné práva iba Maďarom. Proti tomu sa zdvihla vlna odporu: Od tzv. Hontianskej vzbury (J. Kráľ, J. Rotarides), cez poradu v Lipt. Mikuláši (M. Hodža, Š. M. Daxner, J. Francisci), Lipt. Mikuláši (Mikulášske žiadosti), na Brezovej, na Myjave a na ďalších miestach. Prvými martýrmi slovenského národného pohybu boli v tomto čase evanjelickí študenti Karol Holuby a Viliam Šulek.

▪ 16. sept. 1848 – na Myjave bola vyhlásená Slovenská národná rada, ktorej predstaviteľmi boli Ľudovít Štúr, Jozef M. Hurban a Michal M. Hodža. Tá organizuje vojenské ťaženie za nezávislé Slovensko s vlastnou demokraticky utvorenou politickou reprezentáciou (Slovenské povstanie). Po jeho potlačení je zorganizovaná ešte druhá, tzv. Zimná výprava (prelom 1848 – 49). Tento vojensko-politický pohyb bol možný iba vďaka aktivite veľkého množstva evanjelických farárov a vzdelancov v mnohých slovenských stoliciach.

▪ Január 1849 – povstalci prijímajú v Martine tzv. Turčianske požiadavky, politický program uhorských Slovákov.

▪ Jar 1849 – Ľudovít Štúr, Jozef M. Hurban a ďalší slovenskí evanjelickí vzdelanci po porade v Prešove organizujú celonárodnú petíciu cisárovi za osamostatnenie Slovenska v rámci Rakúska-Uhorska. Podobný politický

program odovzdáva cisárovi aj skupina okolo Michala M. Hodžu.

- 14. apr. 1849 – bola vyhlásená nezávislosť Uhorska. Mnohí slovenskí evanjelickí vzdelanci získavajú štatút ľudových dôverníkov. Zapájajú sa do drobnej národno-politicko-osvetovej práce. Bola pripravená i jesenná vojenská výprava (r. 1849), dobrovoľnícky zbor bol však v novembri 1849 v Bratislave rozpustený.

- 1. sept. 1859 – stala sa asi najdôležitejšia udalosť v Evanjelickej cirkvi v 19. storočí: Cisár po vyjednávaniach so superintendentom (biskupom) Karolom Kuzmánym a Jánom Kollárom vydal tzv. Cisársky patent. Z pozície svojej moci zaviedol jednotné cirkevné zriadenie pre evanjelikov i reformovaných. Patent zdemokratisoval cirkevnú správu, priniesol ešte viac zrovnoprávnenia s rímskokatolíckou cirkvou, no hlavne radikálne obmedzil moc neordinovaných predstaviteľov cirkvi. O to práve slovenským evanjelikom išlo a to bol vlastný zmysel Patentu – pretože zemanovia a šľachta zaujímali funkcie cirkevných inšpektorov (dozorcov) a práve táto vrstva sa masovo pomáďarčila a prepožičala sa do politických služieb maďarizácie, Patent mal ich vplyv eliminovať. Otázka eliminácie vplyvu maďarsky zmýšľajúcich zemanov a šľachty v Evanjelickej cirkvi bola tak dôležitá, že slovenskí evanjelici – prívrženci patentu – boli kvôli nej ochotní obetovať dva princípy, na ktorých si tradične zakladali: 1. svetská moc sa nesmie miešať do záležitostí cirkvi (a teraz tak urobil cisár), 2. cirkev riadia ordinovaní a neordinovaní spoločne (teraz boli laici z vedenia cirkvi vyradení).

- Na obranu patentu sa okrem Kuzmánym a Kollárom postavili najväčšie autority Evanjelickej cirkvi: Jozef M. Hurban, Michal M. Hodža, Ctiboh Zoch, z neordinovaných Štefan M. Daxner, Ján Francisci či Viliam Paulíny – Tóth. Obhájiť Patent a teda právo cisára miešať sa do vecí cirkvi a vylúčenie neordinovaných z riadenia cirkvi, bola však extrémne ťažká úloha. Proti Patentu sa zdvihla vlna odporu. Odporcom Patentu sa hovorilo „autonomisti“. Paradoxom bolo to, že práve oni zastávali zdravé

princípy nezávislosti cirkvi a podieľania sa laikov na jej vedení, aj keď toto všetko robili v mene maďarizácie.

- Marec 1860 – farári Jozef Podhradský a Ján Seberíni začínajú vydávať časopis „Evanjelické cirkevné noviny“, ktorý sa stal novinami patentalistov. Vysvetľujú predovšetkým význam Cisárskeho patentu, no i základné články viery v duchu luteránskych Symbolických kníh. Moc ich označila za buričské panslávske noviny.

- 15. máj 1860 – cisár vydáva Vysvetlenie k patentu, v ktorom prehlasuje, že Patent nie je pre cirkev povinný a že ony sa nie musia, ale môžu podľa neho zriadiť. Toto bolo veľkým povzbudením pre autonomistov a základnom veľkého rozkolu v Evanjelickej cirkvi.

- Šesťdesiate roky 19. storočia boli charakteristické akoby občianskou vojnou v Evanjelickej cirkvi. Cirkevné zbory sa rozdelili na tie, ktoré boli stúpenkami Cisárskeho patentu (patentalisti) a ktoré odporcami (autonomisti). Prebiehalo aj rozdelenie seniorátov na frakcie. Niekoľko rokov jestvovali vlastne dve cirkvi s dvoma vedeniami (napr. patentalistický biskup Kuzmány verzus autonomistický Geduly). Zbory a jednotlivé osobnosti žili medzi sebou v nejednote a v otvorenej nenávisti, aj keď napokon o cirkvi a jej osude sa nerozhodovalo v nej samotnej, ale vo vysokých politických kruhoch Viedne a Pešti.

- Júl 1860 – na konvente v Bratislave zaznel zo strany autonomistov návrh na zriadenie inkvizičnej komisie, ktorá mala prešetriť postoj evanjelických duchovných k otázke autonómie cirkvi.

- 6. jún 1861 – v Martine sa konalo veľké ľudové zhromaždenie na čele s Jozefom M. Hurbanom, Jánom Franciscim, Štefanom M. Daxnerom, Andrejom Sládkovičom a Jánom Kalinčiakom. Bol prednesený politický programový dokument – Memorandum národa slovenského, ktorý bol odovzdaný cisárovi. Znela v ňom požiadavka používania slovenského jazyka v cirkvi, na ľudových a stredných školách, na súdoch a zastúpenia Slovákov v sneme.

- Máj 1862 – maďarská evanjelická šľachta organizuje vydávanie časopisu „Evanjelič, časopis pre cirkev a školu“, ktorý háji pozície autonomistov a prízvukuje vernosť Symbolickým knihám.

- 16. sept. 1862 – vďaka požiadavkám Memorandového zhromaždenia a iniciatíve Štefana M. Daxnera, bolo so súhlasom cisára založené slovenské evanjelické gymnázium v Revúcej, ďalšie v Martine (1868) a tretie, rímskokatolícke, v Kláštore pod Znievom (1869). Všetky tri začali skvelú činnosť, boli však obvinené z panslavizmu a zrušené v r. 1874.

- 1863 – Jozef M. Hurban začal pri príležitosti milénia príchodu Konštantína a Metoda na Veľkú Moravu vydávať časopis „Cirkevné listy“. Zároveň začína vychádzať časopis „Korouhev na Sionu“, ktorého vydávanie však bolo v r. 1883 násilne zastavené.

- 1866 – zomiera patentalistický biskup Karol Kuzmány. Za jeho nástupcu bol zvolený Jozef M. Hurban. Nezvolený Michal M. Hodža sa na svojho druha Hurbana urazil a nezmiel sa s ním do smrti. Patentalistických zborov bola v tom čase však už iba hrstka.

- 1867 – došlo k významnej politickej udalosti – rakúsko – uhorskému vyrovnaniu. Pre Slovákov nie politicky priaznivá vec načas priniesla pokoj medzi Slovákov do Evanjelickej cirkvi, pretože v tom istom roku....

- 1867 – cisár František Jozef I. odvolal Cisársky patent. Patentalistická i autonomistická strana cirkvi stáli pred obrovskou úlohou; dôjsť k odpusteniu, zmiereniu a jednote. Sám (kedysi extrémne radikálny patentalista) Hurban a jeho Cirkevné listy sa stávajú nástrojom zmierenia. Evanjelická cirkev sa v týchto časoch musela riadiť podľa toho, na čom sa na základe zmluvy morarchie s Vatikánom (1855) dohodol štát a rímskokatolícka cirkev.

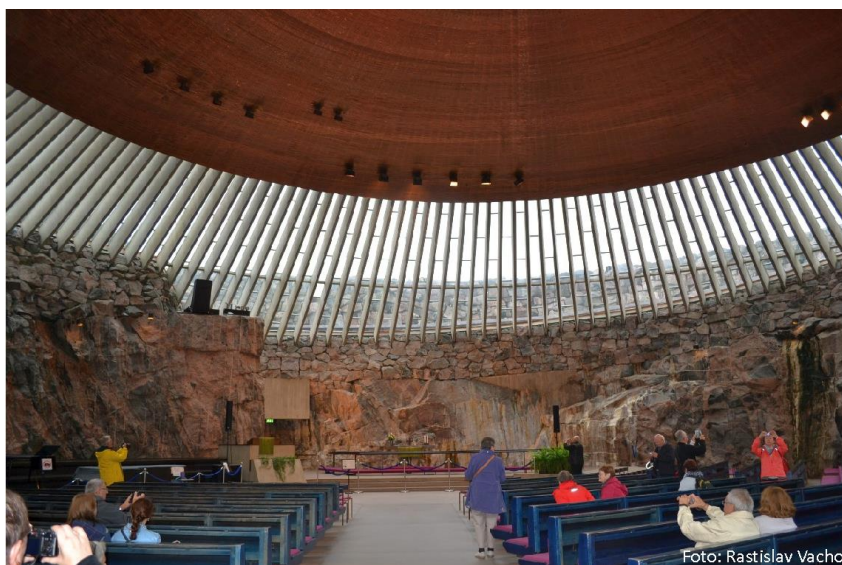
- 1867 – formálne rozdelenie Evanjelickej cirkvi sa po ôsmich rokoch skončilo. Neskončil sa však maďarizačný mocenský tlak, ktorému slovenskí evanjelici budú musieť naďalej čeliť.

Z rôznych zdrojov zostavil Ivan Elko

FÍNSKO – KRAJINA DETAILOV

Čo rozumiete pod slovom detail? Priznám sa, že nejakú výstižnú definíciu som nenašiel. Podľa slovníka cudzích slov je detailom maličkosť, jednotlivosť, podrobnosť. Ak pripustíme, že detailom je časť celku, nejaký rozhodujúci bod, ktorý je predpokladom úspechu, alebo neúspechu, je len prirodzené, že každý z nás má o jeho význame vlastnú predstavu. O tom som však vôbec nerozmýšľal, keď som nastupoval v Budapešti do lietadla spolu s ďalšími bratmi a sestrami zo Slovenska, aby sme zamierili na sever Európy. Naším cieľom boli Helsinky – hlavné mesto Fínska (Suomen Tasavalta). Táto severská krajina je Slovákom známa hlavne vďaka hokeju. Fínsko ale ponúka oveľa viac. Keďže je to typicky luteránska krajina, v ktorej sa až 80% obyvateľov hlási k evanjelickej luteránskej cirkvi, okrem histórie a geografie nás zaujímalo, ako je ich cirkev organizovaná a ako funguje.

Prvé naše kilometre z letiska viedli do ubytovacieho zariadenia v Susiniemi, patriaceho cirkevnému zboru v Mikkeli. Už počas tohto presunu sme si mohli uvedomiť, že Fínsko je krajinou tisícich jazier a dlhých vzdialeností. Perfektne vybudované diaľnice, lemované lesmi, brezovými hájmi či typickými jazerami a ostrovmi, to sú prvé dojmy z tejto až neskutočne čistej krajiny. V súčasnosti je Fínsko štátom s vysoko rozvinutou ekonomikou, a to aj vďaka vysokoškolskému vzdelávaciemu systému, ktorý Svetové ekonomické fórum hodnotí ako najlepší na svete. Hlavné odvetvia hospodárstva tvorí drevospracujúci priemysel, spracovanie kovov, strojárstvo a telekomunikácie. Nasledujúci deň sme navštívili cirkevný zbor v mestečku Keri-

Skalný kostol v Helsinkách. Výborná akustika predurčuje jeho interiér na konanie koncertov.

makki. Pred krásnym dreveným kostolom nás už čakal kostolník, ktorý sa pochválil, že práve ich kostol je najväčším dreveným evanjelickej kostolom na svete. Aj keď to nevieme s istotou potvrdiť, jeho rozmery sú skutočne úctyhodné – dĺžka 45 metrov, šírka 42 metrov a výška 37 metrov, k tomu krásna drevená fínska architektúra a obdivuhodná zručnosť remeselníkov. Zaujímavosťou v jeho interiéri je vyvýšené miesto oproti kazateľnici slúžiace dirigentovi, ktorý vedie celé zhromaždenie pri speve. Služby Božie v minulosti trvali aj dve-tri hodiny a začínali o siedmej ráno. Viac než 150 rokov starý chrám stojí na mieste, kde v minulosti vyhorelo niekoľko drevených kostolov, preto sa v ňom kvôli bezpečnosti už desaťročia nekúri. Kostolník si zaspomínal, že on sám ako osemnásťročný zažil počas pravej fínskej zimy teplotu v kostole na Vianoce -38°C. Na rozlúčku nám radostne zaspieval jeden z Dávidových žalmov vo fínčine.

Senátne námestie bolo našou prvou zastávkou v Helsinkách. Práve na ňom sa nachádza jeho

dominanta – evanjelický kostol - katedrála, postavená v r.1852. Vnútro upúta priestranosťou, jednoduchosťou a čistotou. Z rohov kostola upierajú na nás pohľady Luthera, Melanchtona a Agricola, ktorých sochy v nadživotnej veľkosti jasne ukazujú na cestu reformácie aj vo Fínsku. Práve Mikael Agricola, Lutherov žiak vo Wittenbergu, sa stal symbolom fínskej reformácie, keď ako kňaz, neskôr biskup a evanjelizátor preložil bibliu do fínčiny. Bol tiež autorom fínskej gramatiky a básnikom, a tak ho Fíni právom dodnes s hrdosťou nazývajú otcem fínskej literatúry. Po prehliadke mesta, ku ktorej neodmysliteľne patrí aj olympijský štadión, slávna koncertná a kongresová hala Finlandia či prístav s trhom, ktorý dodáva Helsinkám neopakovateľnú atmosféru, sme navštívili ešte jedno výnimočné miesto - luteránsky kostol, nazývaný aj „skalný“. Je to moderná stavba vyhlbená pomocou náloží do skaly, ktorú navrhli bratia Timo a Tuomo Snomalainerovci. Celý priestor je presklený medenou kopulovitou strechou. Kombinácia žuly, masívneho dreva a

skla pôsobí veľmi prirodzene a útulne. Tvar kopuly bol prepočítaný tak, aby rozdeľoval dopadajúce svetlo podľa významnosti. Najviac svetla dopadá na oltár s krížom, vedľa ktorého je krstiteľnica v samostatnom žulovom kameni. Kostol je považovaný za príklad architektonického expresionizmu 60. rokov 20. storočia. Boli ním inšpirované aj ďalšie stavby podobných kostolov, no Fínom patrí svetové prvenstvo. A práve na tomto mieste, hľadiac, ako je možné dokonale prepojiť naturálne prvky s modernými, mi prišlo spontánne na um slovo detail. O význame tohto slova som mohol rozmýšľať i pri návšteve ďalšieho moderného evanjelického kostola, ktorý patrí evanjelickému zboru v pulzujúcom, a predsa pokojnom meste Tampere. Tento priestranný kostol, postavený v roku 1966, má tvar symbolu kresťanstva - ryby. Aj keď je vybudovaný celý z betónu, jeho interiér pôsobí útulne. Nad oltárom upúta namiesto obrazu umiestnený vysoký reliéf z borovicového dreva, symbolizujúci nalomenú trstinu. Vpravo od oltára je veľký kríž, ktorý však nestojí rovno, ale je mierne naklonený dopredu, čo podľa zborovej kapláanky, ktorá nás sprevádzala, symbolizuje objatie Pána Ježiša a jeho pozvanie bližšie k sebe, pod ramená kríža. Túto symboliku dopĺňa i ohrádka pred oltárom, ktorá je otočená polkruhovo nie do zhromaždenia, ako to býva zvykom, ale k oltáru, čím veriacim umožňuje stáť akoby bližšie pri Pánovom stole. Všetky detaily sa vzájomne dopĺňajú a podčiarkujú význam slov z evanjelia podľa Matúša 12,20 „Nalomenú trstinu nedolomí a tlejúci knôť neuhasí.“

O architektonických detailoch a ich biblických súvislostiach sme mohli rozmýšľať aj pri návšteve tamperskej katedrály mestského

„Nalomenú trstinu nedolomí a tlejúci knôť neuhasí.“ Mt 12,20.
Moderný evanjelický kostol v Tampere.

evanjelického cirkevného zboru, pri pohľade na kontroverzné vyobrazenie nahých apoštolov, ktorí sú navzájom spojení gírlandou života a ktorú spolu nesú s pohľadmi upretými na Ježiša, tak, ako ľudia na veľkom oltárnom obraze očakávajúci vzkriesenie. Na strope v samotnej kupole nás zaujal ešte jeden detail - maľba hada s jablkom v ústach. Symbol diabla, a predsa obklopený namaľovanými krídlami anjelov. Miestny katechét nám vysvetlil, že aj keď diabol je tu síce stále s nami, predsa len nad ním sú krídla charakterizujúce, že Pán vládne a víťazí nad satanom.

Ďalší deň sme trávili v domácom zbore, v ktorom sme boli ubytovaní. Zborová farárka, sestra Hilveliisa Ukkonen, pracovala najskôr ako misijná pracovníčka v Chorvátsku. Po vypuknutí vojny začala študovať teológiu najskôr v Helsinkách a v roku 1994 pokračovala v štúdiu na Evanjelickej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Po jej skončení ostala žiť na Slovensku a pôsobila na Generálnom biskupskom úrade ako koordinátorka pre zahraničnú misiu. V súčasnosti je farárkou v cirkevnom zbore v Mikkeli. Ide o združený cirkevný zbor, ktorý má 47

000 členov, spravuje 5 kostolov a 7 zborových domov. V službe zboru pôsobí 19 kňazov, 5 kantorov a je v ňom aktívnych 8 spevokolov. Cirkevný zbor má 200 zamestnancov na plný pracovný pomer, vrátane kantorov, kostolníkov a diakonov. Veľká časť zamestnancov pracuje pri údržbe cintorínov, keďže sú majetkom zboru.

Z rozprávania sestry Hilveliisy sme sa ďalej dozvedeli, že evanjelická cirkev vo Fínsku je rozdelená do 9. dištriktov. Na čele každého stojí biskup. Osobitný biskup zastrešuje službu v armáde a na čele celej cirkvi je arcibiskup. Synoda zasadá dvakrát za rok. Financovanie cirkvi prebieha prostredníctvom zrazenej dane vo výške 1,5% z hrubého príjmu členov zboru, vrátane dôchodcov. Tieto prostriedky zráža štát a následne prerozdeľuje jednotlivým cirkevným zborom podľa počtu členov. Takéto prerozdeľovanie zabezpečuje štát len u evanjelickej a pravoslávnej cirkvi. Ostatné cirkvi si zabezpečujú svoje financovanie samostatne. V roku 2014 fínsky parlament schválil sobášne rovnakého pohlavia. Zákon podporil aj fínsky biskup, a práve to bol detail, pre

ktorý opustili rady fínskej evanjelickej cirkvi tisíce jej členov. Obsadenosť zborov duchovnými je veľká. Kňaz musí mať najprv miesto, až potom je ordinovaný. V súčasnosti je vo Fínsku z evanjelických kňazov asi tretina žien. Zaujímavosťou je i to, že krsty vykonáva kňaz nielen v priestoroch kostola, ale aj v domácnostiach, čo fínski veriaci radi využívajú. Podobne je to i pri sobáši, ktorý môže kňaz za účelom približovania sa cirkvi veriacim vykonať doma či na mieste častokrát romantickom, alebo netradičnom, ktoré si sami snúbenci vyberú. Ďalším pozoruhodným detailom zo zborovej praxe bol pre mňa i fakt, že každý rok v máji prebieha takzvaný večer rýchlych sobášov, pred ktorým si týždeň dopredu snúbenci vybavujú potrebné dokumenty, nemajú prípravu snú-

bencov a na sobáši sú ako svedkovia častokrát len kostolník a kantor. Cirkevné zariadenie v Susiniemi, v ktorom sme boli ubytovaní, zbor využíva na stretnutia konfirmandov, víkendovky mládežníkov. Obľúbené sú „dni ticha“, ktoré organizujú pre seniorov iste aj preto, že zariadenie sa nachádza v pokojnom prostredí na brehu krásneho jazera a jeho súčasťou je, pochopiteľne, i typická sauna.

Po týždňovom pobyte vo Fínsku sa ešte vydávame na plavbu trajektom do Tallinu. Spolu s nami sa plaví veľa Estóncov, dochádzajúcich do Fínska za prácou. Počas plavby s nimi diskutujeme aj o tom, akým vzorom je pre nich Fínsko. Krajina funguje, pretože jednotlivé detaily sú vzájomne účelne prepojené. Určite i preto, že vo výberových konaniach, ako

poznamenala naša sprievodkyňa, Fíni vyberajú nie najlacnejšie, ale tie najlepšie projekty.

Každý z nás má s detailmi svoje vlastné skúsenosti. Nepokladajme ich za maličkosti. Aj po návšteve tejto severskej krajiny sme si mohli uvedomiť, že patria k nášmu životu, ktorý buď sceľujú, alebo rozdeľujú. A ako sa na detail pozerá Biblia? Podľa Písma z mylných detailov ťaží pukušiteľ. Netreba však zabúdať, že aj v detailoch prebýva Boh. Bdej, dúfaj, neboj sa, ver, neplač, bojuj – detaily nášho života, v ktorých býva Boh. Najväčším detailom je však odvalený kameň a prázdny Kristov hrob. Z tohto detailu podnes ťaží naša viera.

*Rastislav Vacho
zborový a seniorálny presbyter*

Foto: Rastislav Vacho

Susiniemi - pohľad na typickú Fínsku prírodu z nášho ubytovacieho zariadenia.

SEMPER REFORMANDA – STÁLE SA REFORMUJÚCA

Každý evanjelik pozná štyri slovné spojenia v latinčine, ktoré nazývame aj reformačnými princípmi a ktoré v skratke vystihujú obsah evanjelickej vierouky: Sola Gratia (Jedine milosťou), Sola Fide (Jedine vierou), Sola Scriptura (Jedine Písmo), Sola Christi (Jedine Kristom). Do evanjelického „latinského balíčka“ však patrí ešte jedno slovné spojenie. Je to heslo „Semper reformanda“ - „Stále sa reformujúca“. O tomto hesle a tiež o tom, či je pre nás príkazom dňa, alebo iba slovným klišé, bude reč v tomto článku.

Heslo „Semper reformanda“ je skratkou. Úplná podoba hesla znie „Ecclesia reformata et semper reformanda secundum verbum Dei“, teda „Cirkev reformovaná a stále sa reformujúca podľa Božieho Slova“. Predpokladáme, že v tejto podobe bolo heslo spontánne opakované v čase reformácie, v 16. storočí. Tak sa dnes mohlo zrodiť zdanie, že je to heslo reformácie, a to lutherovej reformácie, či priamo že je to Luthe-rovo heslo. Sám som si to dlho myslel. Nie je to ale tak. Pôvodca hesla nie je známy. A už toto je pozoruhodné, že na toto heslo žiadna cirkev nemá patent. Je ekumenickým majetkom cirkvi a zároveň výzvou pre celú všeobecnú cirkev. V reformačných dobách duchom tohto hesla operovali rovnako Luther i Kalvín, nemecká i švajčiarska reformácia. Heslo prvýkrát v úplnom znení (ako je uvedené vyššie), v doslovnej podobe a v tlačou vyšlom diele použil holandský kalvínsky teológ Jodocus van Lodenstein, vo svojom diele Sionské kontemplácie v roku 1674.

Dôležité je prízvukovať, že požiadavka, aby sa cirkev stále reformovala, znela v rímskokatolíckej cirkvi dávno pred reformáciou. Požiadavka na neustálu reformu cirkvi sa objavovala už v dielach teológov a autorít prvých storočí cirkvi – u takzvaných Cirkevných otcov (3. – 7. stor.). Bola prítomná v reformných snahách mníšskych hnutí od začiatku stredoveku až po jeho vrchol (8. – 14. stor.), teda od Benedikta z Nursie až po Františka z Assisi. Päťbodová verzia reformy bola programom

svojho času najmocnejšieho muža v Európe, obávaného gotického pápeža Inocenta III. (prelom 12. a 13. stor.). Požiadavka komplexnej reformy cirkvi mohutne zaznela na samom počiatku európskeho novoveku na Tridentskom koncile, ktorý mal skonsolidovať rímskokatolícku cirkev po vzniku reformácie a etablovaní sa protestantských cirkví (pol. 16. stor.). Požiadavka na zásadnú reformu mocne zaznela pred vyše polstoročím na Druhom vatikánskom koncile (r. 1962 – 65). A dnes nemalé množstvo rímskokatolíckych kresťanov hľadá na pápeža Františka ako na toho, kto aktualizuje reformné poslanstvo Druhého vatikánskeho koncilu a stáva sa v jeho duchu skutočným reformátorom cirkvi.

Keď hovoríme o reformnom úsilí v rímskokatolíckej cirkvi, úplne zvláštnu pozornosť by si zaslúžili stredoveké laické hnutia, prichádzajúce s radikálnou kritikou pomerov cirkvi i spoločnosti. Žiadali zmenu a ponúkali alternatívny model kresťanského života, ktorý často siahal až za hranicu kresťanskej pravovernosti. Také boli napríklad hnutia katarov, albigéncov či novokrstencov, pohybujúce sa v ilegalite a krvavo prenasledované. Pozornosť si zasluhujú tiež mystické hnutia v mníšskych rádoch, ktoré smerovali ani nie tak k reforme inštitúcie cirkvi, ako k reforme osobnej zbožnosti.

No a potom sú tu, samozrejme, tí ktorých sme si zvykli nazývať „pre-reformátormi“, ale oni boli skutočnými reformátormi cirkvi. Lepšie pomenovanie, ktoré sa pre nich niekedy používa, znie „prvá reformácia“. Z ich účinkovania vznikli svojbytné hnutia či cirkvi. Boli to Peter Vald a valdénske hnutie vo Francúzsku a Taliansku. John Wiclef a počiatky anglickej reformácie. No Wiklef myšlienkovu podnietil i Husa a reformáciu českú. Je tu taliansky Hieronym Savonarola a, samozrejme, český Ján Hus a s ním celý úžasne zaujímavý, široký, duchovne členený historický jav Českej reformácie.

Toľko stručných informácií z histórie. Podstatné je povedať, že cirkev, alebo aspoň jej časti, si v istých mo-

mentoch svojho vývoja uvedomovali, že kresťania ako jednotlivci i ako spoločenstvo, sú povolani nie ku sformalizovanému, ale k autentickému životu viery. Ak má byť cirkev naplnená autentických životom, potom každá jednotlivá časť jej života musí byť autentická.

Cirkev žije v telách ľudí, v čase a vo svete a preto je pochopiteľné, že si pre jednotlivé časti svojho života vytvorí určité vyhovujúce formy. Táto forma dá životu cirkvi výraz, atmosféru, určí jej mentalitu a smerovanie. Stane sa súčasťou identity, teda duchovnej totožnosti členov cirkvi.

Zároveň je však realitou tohto sveta, že človek je hriešny a cirkev je nedokonalou inštitúciou. Preto i formy života cirkvi môžu strácať duchovnú či kultúrnu závažnosť a zrozumiteľnosť. Môžu sa vyprázdniť od svojich pôvodných vzácnych obsahov. Ba dokonca časom sa môžu stať priamo prekážkami autentického života cirkvi. Snáď každá generácia kresťanov takéto niečo zažila: Forma, ktorá bola kedysi výborným prostriedkom na vyjadrenie vzácného obsahu viery, stratila svoju platnosť a aktualitu, prežila sa a stala sa pre mnohých skôr prekážkou ako pomocou na ceste s Kristom.

Tu si treba uvedomiť, že cirkev nie je iba inštitúcia, ale i duchovný organizmus – Kristovo telo. Každý živý organizmus má tú vlastnosť, že ak niečo na jeho tele odumiera, vždy na to citlivo reaguje. Aj organizmus cirkvi – tela Kristovho, sa zvykne spontánne vzpierajú keď cíti, že nejaká jeho časť už nie je viac funkčná. Snaží sa formy svojho života obnoviť, reformovať. Reformovať nie samoúčelne, kvôli zmene samotnej, akoby to, čo je nové, muselo byť z princípu lepšie ako staré. Motívom zmeny nie je prostá trendovosť, posadnutosť „stálym prestavovaním nábytku“ – toto veľmi jasne zdôraznime! Motívom zmeny je túžba lepšie a autentickéjšie vyjadriť, vyznať a prežívať obsah svojej viery, či zrozumiteľnejšie vyjadriť svoje svedectvo o Kristovi svetu.

Veríme, že skutočným iniciátorom obnovy cirkvi je Duch Svätý. On si

používa obsah Písma Svätého, aby aj za meniacich sa historických a kultúrnych podmienok, v ktorých cirkev žije, ukazoval na autentické obsahy viery, učenia, liturgie, spoločenstva, života, služby. Duch Svätý mobilizuje kresťanov, aby tie obsahy života a viery, ktoré nachádzajú v Písme, urobili fyzickým a historickým faktom v živote cirkvi. „Cirkev reformovaná a stále sa reformujúca podľa Božieho Slova“, presne tak znie heslo, nad ktorým sa zamýšľame! Heslo vyjadruje presvedčenie, že obnova cirkvi – napriek tomu, že ju nejde vykonať bez ľudí, ich diskusií a rozhodnutí – nie je napokon ľudským dielom, ale dielom Ducha Svätého skrze moc Božieho Slova.

Všetko dosiaľ napísané sa môže javiť ako samozrejmé. Vážna otázka ale znie: Je heslo „Semper reformanda“ pre nás, evanjelikov dnes, iba kliše na ktoré sa radi odvolávame, alebo je to živý príkaz, na ktorý sme vnímaví a citliví? Uvediem jeden príklad, v ktorom sa vážne stretli na jednej strane potreba reformy života cirkvi a na druhej strane požiadavka na danom stave nemeniť vôbec nič.

V čase po 2. svetovej vojne sa v našej cirkvi zintenzívnilo volanie po tom, aby sa Služby Božie konali v slovenskom jazyku a nie v jazyku Kralickej Biblie, teda v literárnej češtine z dôb renesancie. Dnes sa táto požiadavka už nemusí javiť ako požiadavka nejakej radikálnej reformy. Skôr je pre mnohých už dnes nepredstaviteľné, že ešte pred niekoľkými rokmi sme na Službách Božích spievali piesne v češtine 15. a 16. storočia. Mnohým sa javí ako samozrejmé, že Evanjelická cirkev takto nemohla vojsť do 21. storočia. Veď cirkev sama musí chcieť dať svojim Službám Božím a liturgii väčšiu kultúrnu zrozumiteľnosť a sama sa má usilovať, aby nevyháňala zo svojich zhromaždení tých, ktorí renesančnú češtinu už ani nevedia čítať....

Požiadavka poslovenčenia Služieb Božích však bola nevidaná, radikálna! Prečo? V čase, keď zaznela, bol jazyk Kralickej Biblie už viac ako štyri storočia výrazným a jedinečným znakom duchovnej identity slovenského evanjelictva. Bol to viac ako jazyk. Bol to poznávací znak, zástava.

V tomto jazyku sa spievali z Čiech prinesené evanjelické piesne ešte pred Citharou sanctorum (Kancionálom, Transciom). Týmto jazykom bola napísaná Cithara (1636) i neskorší Zpěvník evangelický (1842). V tomto jazyku sa čítala a citovala Kralická Biblia, storočia sa v ňom kázalo a liturgovalo, ľudia sa v tomto jazyku modlili z modlitebných kníh. Bol to jazyk evanjelických mučeníkov, evanjelických obranných spisov, jazyk Lutherovho Malého katechizmu. Bol to posvätný jazyk. Koncentrovalo sa v ňom stáročné vzopätie slovenského evanjelictva, oproti všetkému ostatnému, cudziemu. Život sa žil v slovenčine, ale verilo sa v kraličtine. Vymeniť tento jazyk v cirkvi za spisovnú slovenčinu sa javilo ako svätokrádež, ako popretie vlastných dejín, ako amputovanie niečoho, bez čoho – doslova – prestaneme byť evanjelickou cirkvou.

Pri poslovenčovaní našej liturgie sa dalo teda postupovať iba pomaly. Proces trval napokon štyridsať rokov! Odpor tých, ktorí za znak evanjelickej pravovernosti považovali jazyk Kralickej Biblie, Cithary sanctorum a Zpěvníka evangelického, bol citeľný. Najprv bola poslovenčená bohoslužobná Agenda (1954) - ale stále ešte kompromisne, aj s ponukou vždy jednej spievanej modlitby na Službách Božích v kraličtine. Potom funebrál, pašie, Nová zmluva. Potom Biblia (1978). Napokon Evanjelický spevník (1993) a nová bohoslužobná Agenda (1995).

Pamätám si na dianie okolo schválenia nového Evanjelického spevníka na synode v Trenčíne pred 25 rokmi. Mnohým synodálom bolo ľúto, že sa v Evanjelickom spevníku už neobjavia niektoré staré, tradičné piesne zo Cithary či zo Zpěvníka a tie, ktoré sa objavajú, prekladom do slovenčiny stratili svoju esenciu. Napríklad prestane jestvovať vianočná hymna „Z nebe prišedše andělé“ a objaví sa nič nehovoriace, iba stroho technické „Anjeli z nebies výsosti“. Niektorí synodáli žiadali, aby bola v Spevníku ponechaná aspoň jedna pieseň v kraličtine – Hrad přepevný. Naša hymna, táto zástava, ktorá viala štyri a pol storočia, má v nezmenenej podobe viať naďalej. Záverečné hlasovanie za nový Evanjelický spev-

ník sa pri mnohých zo synodálov udialo so slzami v očiach. Ale nie iba za vzácnymi starými piesňami, ale doslova vo vážnej obave, či sa práve nekončí samotná existencia Evanjelickej cirkvi.

Áno, vybral som možno ťažký, zložitý prípad. Ale možno práve na ňom, ako vo vypuklom zrkadle sa dá lepšie skúmať, či je heslo „Semper reformanda“ pre nás iba kliše, alebo živý príkaz.

Žiaľ, po pravde, mnohokrát iba kliše. Zvykneme sa ho držať vo svojich slovných vyhláseniach, ktorými zdôvodňujeme nutnosť reformácie cirkvi Lutherom a reformátormi v 16. storočí. Stalo sa tak vtedy, raz a pre vždy. Takto obnovená začala cirkev svoju historickú existenciu, ktorú treba prijať takú, aká práve je.

Podrobenie sa pod heslo „Semper reformanda“ pre nás zvykne znamenať aj ohrozenie toho, na čo sme boli celý život zvyknutí. Je faktom, že 60 - 80 percent evanjelikov sa minimálne, alebo vôbec nezapája do života cirkvi. Na cirkev hľadajú iba ako na zdroj svojej rodinnej, spoločenskej, kultúrnej či politickej identity. Potom im, samozrejme, nezáleží na reforme cirkvi podľa Božieho Slova, práve naopak. Túžia, aby sa cirkev zachovala v tej idyllickej podobe, akú si pamätajú trebárs z detstva, zo spomienok na staré miesta.

Je ale dôležitejší náš pocit stability a idylly, alebo poslušnosť Božiemu Slovu, ktoré chce formovať a reformovať život cirkvi? Je dôležitejšia cirkev ako znak kultúrnej identity, alebo poslušnosť Božiemu Slovu? Je dôležitejšia dôstojne, s úctou tradovaná forma, alebo autentický a rozličným generáciám zrozumiteľný a prijateľný život cirkvi? Každému by malo byť jasné, že vo všetkých z týchto troch viet treba vsadiť na tú druhú polovicu.

OBČIANSKE ZDRUŽENIE PAVLA VALÁŠKA

Mesiace jún a júl bývajú obdobím očakávania na to, koľko finančných prostriedkov napokon prijme naše Občianske združenie Pavla Valáška ako podiel z dane od členov nášho cirkevného zboru, od našich bližších či vzdialenejších priaznivcov či od úplne neznámych poukazujúcich.

Tohto roku sme sa stretli s br. zborovým dozorcóm Jánom Hubom v pondelok 8. januára, aby sme pripravili jarnú, vyše tri mesiace trvajúcu kampaň na získanie podielu z dane. Čo sa teda odvtedy až do 30. apríla udialo?

Všetky nasledujúce kroky už majú charakter tradičného rituálu. Občas sa ale stane aj niečo nové. Tento rok to bolo napríklad to, že s redakciou Evanjelického posla sa nepodarilo vyjednať klasický model štyroch reklamných inzerátov pre naše združenie a troch našich článkov k nim, ale iba dvoch inzerátov a jedného redakciou spracovaného rozhovoru s Ing. arch. Jurajom Cíсарom. Ale po poriadku: Už na benefičnom koncerte pre našu diakoniu (mimoriadne bol už 31. dec. 2017), sme zúčastneným avizovali možnosť po ročnej prestávke opäť poukázať podiel z dane pre naše združenie. Všetko je opäť tak, ako má byť!

Vo februári boli v Evanjelickom posli zverejnené dva inzeráty o možnosti poukázať podiel z dane pre naše združenie. Informácie o možnosti poskytnúť podiel, samotné tlačivá a manuál k nim boli na webe nášho cirkevného zboru. Informácie boli tiež na webe Evanjelickej cirkvi, v zimnej i jarnej Otvorenej náruči – tie sme vydali v dvojnásobnom náklade.

Výzvy na poukávanie podielu z dane počas troch mesiacov, skoro až do omrzenia, zneli v oznamoch na Službách Božích. Postupne sme vytlačili a ponúkli asi 280 kusov balíčkov s tlačivami na poskytnutie podielu z dane, s manuálom a s informáciami a poďakovaním pre poukazujúcich. Možnosť asignácie sme cez rozdávanie časopisu Otvorená náruč i s tlačivami aktívne propagovali v našom senioráte i za jeho hranicami. Časopis s tlačivami sme zasielali do spriatelovaných cirkevných zborov.

Ďakujeme bratovi zbor. dozorcovi Jánovi Hubovi za manažovanie celého tohto diania i za milodar kryjúci zverejnenie platenej inzercie v Posli a za vytlačenie a darovanie kalendárikov s údajmi OZPV a diakonie. Ďakujeme sestre Ľudmile Mižíčkovej za spracovanie tlačív, prinesených na farský úrad. Ďakujeme tiež tým členom cirkevného zboru, ktorí aktívne ponúkali možnosť poukávanie podielu z dane pre naše združenie v prostredí spolupracovníkov, priateľov, príbuzných. Toto sa ukazuje ako veľmi dôležité!

V pokore a v dôvere naproti Pánu Bohu očakávame na výsledok, ktorý bude jasný v priebehu mesiacov jún a júl.

Všetkým Vám, ktorí ste Občianskemu združeniu Pavla Valáška, či už ako fyzické alebo právnické osoby poukali podiel zo svojej dane, ďakujeme. Na poukávané peniaze čaká predovšetkým naša diakonia, ale poslúžia tiež v misijnej práci s deťmi, mládežou, seniormi. Ubezpečujeme Vás: Každý cent dostáva zmysel v službe!

Ivan El'ko, predseda OZ Pavla Valáška

Pozývame vás na www.ecavn.sk - špeciálne upozorňujeme na rubriky: **Aktuality** a **Fotogaléria**.

<p>Pozývame</p> <p>ECAV Nitra</p> <p>Služby Božie</p> <p>Kázne a videá Služby Božie</p> <p>Zborový život</p> <p>História zboru</p>		<p>Aktuality</p> <p>Evanj. zborová diakonia</p> <p>Obč. združenie P. Valáška</p> <p>Spevokol</p> <p>Mládež</p> <p>Foto a videogaléria</p>
--	--	---

SPOMIENKA NA JAR 2018

Na výstave v kostole Reformovanej cirkvi

Ars Organi 2018, organ a tanec.

Víkendovka mládeže.

Konfitábor.

Noc kostolov.

Konfirmácia.

Veselé popoludnie.

Posedenie najstarších.

POZÝVAME

VI. evanjelické cirkevné dni vo Zvolene

Autobus na VI. evanjelické cirkevné dni vo Zvolene bude odchádzať v sobotu 30. júna o 7.30 hod. Zúčastníme sa celodenného programu. Poplatok je 8,- €, platiť sa bude v autobuse. Prihlásiť sa dá zapísaním do zoznamu v spoločenskej miestnosti kostola.

Letné tábory detí a mládeže

Tohto roku sa uskutoční letný tábor detí v dňoch 2. – 7. júla v Banskej Belej (poplatok 60,- €) a letný tábor mládeže v dňoch 8. – 14. júla na Králikoch (poplatok 70,- €). Prihlásiť sa dá zapísaním do zoznamu, ktorý je v spoločenskej miestnosti kostola. Informácie pre rodičov sú na letáčikoch v kostole a na www.ecavn.sk v Aktualitách. Tábory detí a mládeže sú vzácnou príležitosťou pre ich duchovný rast a budovanie spoločenstva. Nech nezostane nevyužitá!

Dištriktuálny deň 2018 na hrade Branč

Autobus na Dištriktuálny deň na hrade Branč bude odchádzať vo štvrtok 5. júla o 7.30 hod. Slávnostné Služby Božie sa tam začnú o 10.00 hod. Poplatok je 6,- €, platiť sa bude v autobuse. Prihlásiť sa dá zapísaním do zoznamu v spoločenskej miestnosti kostola.

Úvod nového školského roku, požehnanie detí, vyslanie dobrovoľných pracovníkov do služby

Nový školský rok 2018 / 2019 a v ňom nové obdobie cirkevnozborového života začneme v nedeľu, 9. sept. Budeme sláviť Večeru Pánovu, na ktorú zvlášť pozývame študujúcu mládež, udelíme požehnanie deťom a do služby vyšleme dobrovoľných pracovníkov v misii.

Seniorálne vnútromisijné podujatia, leto - jeseň 2018

Letný tábor mládeže – 13. - 17. aug., v Jabloňovciach

Seniorálny deň – 15. sept., v Jabloňovciach

Konferencia presbyterov DNS – 10. nov., v Žemberovciach

Stretnutie dorastu a mládeže – 17. nov., v Hont. Vrbici - Zbrojníkoch

AKTUALITY

Oprava striech kostola

Vo štvrtok 10. mája bola ukončená generálna oprava všetkých plochých striech nášho kostola. Všetky práce boli vykonané v dohodnutom rozsahu a požadovanej kvalite. Cirkevný zbor dodávateľskej firme Strestav Bratislava zaplatil 45 847,93 €.

Cirkevnozborové prázdniny

Počas letných prázdnin sú v našom cirkevnom zbore vykonávané iba nedeľné Služby Božie a stretnutia pri Božom Slove v penziónoch (podľa dohovoru). Mládež a dorast sa stretá spontánne, na základe vlastnej komunikácie. Pravidelný cirkevnozborový život so všetkými obvyklými stretnutiami a podujatiami sa začne opäť s príchodom septembra.

Začiatok konfirmačnej prípravy

Zápis konfirmandov do 1. ročníka bude v piatok 21. sept., o 15.00 hod. Konfirmand by mal mať 12 rokov, alebo navštevovať 7. ročník základnej školy. V ten deň bude i prvý dorast o 15.45 hod. a prvé vyučovanie konfirmandov druhákov, o 16.30 hod.

OZ Pavla Valáška, členský poplatok a členská schôdza.

Láskavo prosíme členov Občianskeho združenia Pavla Valáška, aby si zaplatili členský poplatok za r. 2018. Je v nezmenenej výške 5,- € na člena.

Moja evidencia v zbore, moja podpora zboru a cirkevný príspevok

V každú nedeľu pred alebo po Službách Božích, si môžete vo vstupnej hale kostola na prízemí vľavo upresniť údaje o evidencii člena zboru (vedie Mária Števková), zaplatiť cirkevný príspevok („cirkevnú daň“), či odovzdať svoj milodar na potreby cirkevného zboru (vyberajú Mária Števková, Margaréta Černáková, Pavel Liška, Radmila Kuťková).

Cirkevný príspevok je treba zaplatiť do 31. októbra. Je v dobrovoľnej výške, minimálne však 13,- eur od konfirmovaného člena zboru. Deti do konfirmácie platia pevnú čiastku 1,50 eur. Dá sa platiť aj poštovou zloženkou, ktorá je k dispozícii pri východoch z kostola, alebo prevodom na účet cirkevného zboru: SK29 7500 0000 0003 0266 0573, s uvedením mena a označením „CP 2018“.

Predajnička literatúry

V každú nedeľu pred, alebo po Službách Božích, si môžete v malej predajni vo vstupnej hale kostola na prízemí vľavo zakúpiť resp. zdarma zobrať evanjelickú tlač (Evanjelický posol spod Tatier, Cirkevné listy, Cestou svetla, Evanjelický východ, Dúha), Biblie, liturgické knihy (Evanjelický spevník, funebrál, pašie, modlitebné knihy), biblické čítanie na každý deň Tesnou bránou, plagát s Lutherovými 95 výpoveďami, zaujímavé aktuálne knihy Reformátor Luther, Cirkev v útlaku či ďalšiu kresťanskú literatúru. Poslúžia Vám manželia Milota a Peter Arbetovci.

Služby Božie

Nedeľa, 10.00 hod.

V každú prvú nedeľu v mesiaci je v rámci Sl. Božích Večera Pánova

Stredtýždňové Služby Božie

Štvrtok, 18.00 hod.

Klubík

Štvrtok, 9.30 hod.

Detská besiedka

V každú nedeľu počas Služieb Božích

Príprava na konfirmáciu

1.ročník - piatok, 15.00 hod.

2.ročník - piatok, 16.30 hod.

Dorast

Piatok, 15.45 - 16.30 hod.

Mládež

Piatok, 17.00 hod.

Nitriansky evanjelický spevokol

Pondelok, 16.30 hod.

Vysokoškolská mládež

Utorok, 19.00 hod.

Stretnutie mladých mamičiek

Každá druhá streda, 17.30 hod.

Spoločenstvo evanjelických žien

Podľa dohovoru, 15.45 hod. (16.45 hod.)

Stretnutie mužov

Každý druhý pondelok, 18.00 hod.

Stretnutia manželských párov

Nedeľa, podľa dohovoru, 16.00 hod.

Večer s Bibliou

Štvrtok, 16.45 hod.

Stretnutie okolo Božieho Slova

v penzióne na Považskej ul.

Streda, 9.00 hod.

Stretnutie okolo Božieho Slova

v penzióne na Dolnočermánskej ul.

Piatok, 9.00 hod.

Zaopatrenie Večerou Pánovou

v domácnosti, penzióne, nemocnici či v hospici

Na požiadanie u zborového farára

Ivana El'ku, 0903 / 255197

Pokrstení

Vytrvajte, aby vás (Boh) vychoval. Ako so svojimi synmi zaobchádza Boh s vami.
Židom 12, 7

Lea Vojteková
Lujza Sečkárová
Tomáš Okruhlica
Vivien Homerová

Konfirmovaní

Lebo Boh, ktorý povedal: Nech z temnosti zažiarí svetlo! – zažiaril v našich srdciach, aby svietilo
poznanie slávy Božej v tvári Kristovej.
2. Korinským 4, 6

Paula Barthová
Kristína Papová
Sonia Seteyová

Vstup do ECAV

Preto ako ste prijali Krista Ježiša, Pána, v Ňom žíte, zakorenení a budovaní v Ňom i upevnení vierou, ako ste boli vyučovaní, a rozhojňujte sa v dobrorečení.
Kolosenským 2, 6 – 7

Simona Horňáková

Sobášení

Ovocie spravodlivosti rozsieva sa v pokoji tým, čo tvoria pokoj.
Jakub 3, 18

Ondrej Droba a Ivana Donovalová
Marián Ďurovkin a Zuzana Svitačová
Dávid Čačík a Martina Bednárová
Ľuboš Tomka a Monika Biliková

Zosnulí

A toto je svedectvo, že Boh nám dal večný život a tento život je v Jeho Synovi.
1. Jánov 5, 12

Igor Hlaváč (70)
Elena Bottová (88)
Andrea Múčková (47)
Zuzana Králiková (96)
Anna Havelková (95)

Foto: Ivan Etko

DESAŤ BOŽÍCH PRIKÁZANÍ

Martin Luther, Veľký katechizmus, r. 1529

Záver výkladu Desatora, odst. 330 - 333

Opakujem teda, že je užitočné a potrebné toto mladým ľuďom vždy znova a znova vysvetľovať, povzbudzovať ich a pripomínať, aby neboli vychovávaní iba trestmi a povinnosťami ako dobytok, ale aby vyrastali v bázni a v úcte voči Bohu. Lebo toto nie je ľudský výmysel, ale prikázania najvyššej Velebnosti, ktorá na ne veľmi dbá a hnevá sa a tresce tých, ktorí ich znevažujú, a naopak bohato odmeňuje všetkých, ktorí ich zachovávajú. Kde sa na toto pamätá, tam ľudia spontánne a s radosťou plnia Božiu vôľu. Ved' v Starej zmluve sa neprikazuje nadarmo, že Desiat' Božích prikázaní má mať človek napísané na všetkých stenách a rohoch, ba i na šatách (5. Mojžišova 6, 8 9 a 11, 20). Cieľom nie je iba, aby boli napísané a nosili sa na obdiv, ako to robili židia (Matúš 23, 5), ale aby boli neustále na očiach a v pamäti, aby sme ich zachovávali vo všetkých svojich činoch a spôsoboch konania. Každý sa v nich má cvičiť pri každej príležitosti, v každom zamestnaní a pri každej práci, akoby boli napísané všade, kam sa pozrie, kam ide a kde sa nachádza. Takto si aj doma aj v susedskom živote nájdeme dosť príležitostí konať podľa Desiatich Božích prikázaní; a nikto nemusí kvôli tomu za nimi ďaleko ísť.

Z tohto znova vidíme, ako vysoko treba vyzdvihovať a ceniť Desiat' Božích prikázaní nad všetky ostatné ľudské stavy, príkazy a skutky, ktoré nás kedysi učili a ktoré sme konali. Lebo len tu môžeme s dôverou povedať: „Nech len vystúpia všetci mudrci a svätí a nech ukážu, či dokážu vykonať skutok rovný týmto prikázaniam, ktoré Boh s toľkou vážnosťou požaduje a pod hrozbou najvyššieho hnevu a trestu prikazuje; pritom však pripája také úžasné zaslúbenie, že nás zahrnie všetkým dobrým a požehnaním“. Preto by sme si prikázania mali vážiť a ceniť ich viac, ako všetky ostatné náuky, ako najvyšší poklad, ktorý sme od Boha dostali!